

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, протокол № 3 від "09" 10 2024 року

Введено в дію наказом начальника Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від "09" 10 2024 року № 230

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність

у Військово-юридичному інституті Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність у Військово-юридичному інституті Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Положення) закріплює норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування між науковими та науково-педагогічними працівниками (далі – НПП), здобувачами вищої освіти, іншими учасниками освітнього процесу Військово-юридичному інституті Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Інститут).

1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про запобігання корупції”, постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 року № 1410 “Про трансформацію системи військової освіти” (зі змінами), Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187, Положення про військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України від 15 серпня 2018 року № 910/412, Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової перед вищої військової освіти, затвердженого наказом Міністерства

оборони України від 15 лютого 2024 року № 120, рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджених протоколом № 11 від 29 жовтня 2019 року, а також інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Інституту.

1.3. Система забезпечення академічної доброчесності є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Інституту і містить:

заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттям і вимогами до виконання письмових робіт;

механізми виявлення порушень академічної доброчесності здобувачів вищої освіти;

порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

1.4. У цьому Положенні поняття й терміни вживаються у такому значенні:

академічна відповідальність – є особливою формою юридичної відповідальності, яка застосовується за порушення вимог академічної доброчесності до здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, закладів освіти, наукових установ відповідно до цього Закону закладами освіти, науковими установами, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання й провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічна етика – сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти;

педагогічна етика – сукупність норм і правил поведінки науково-педагогічних працівників, спираючись на які запроваджуються високі моральні стандарти педагогічної діяльності і будуються взаємовідносини, зумовлені педагогічною діяльністю;

діловий етикет – сукупність правил і норм, які регулюють наукову діяльність, забезпечуючи чесність, об'єктивність і довіру в академічному середовищі;

конфлікт інтересів – суперечність між приватними інтересами членів інститутської спільноти та їх посадовими обов'язками;

2. Дотримання академічної доброчесності.

2.1. Дотримання академічної доброчесності НПП та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну (творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

3. Основні види порушень академічної доброчесності.

3.1. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та /або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Вирізняють такі основні різновиди академічного плагіату:

дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат із посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);

використання інформації з джерела без посилання на це джерело;

перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, курсових, есе, рефератів), виконаних на замовлення іншими особами.

Академічний плагіат може стосуватися всіх типів джерел. Джерелами академічного плагіату можуть бути опубліковані і неопубліковані книжки, статті, брошури, патенти, тези, рукописи, веб сайти та інші інтернет-ресурси.

3.2. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Типовими видами самоплагіату є:

дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;

дублювання наукових результатів – публікація одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових, які публікуються вперше;

подання у звітах з виконання наукових проектів результатів, що містилися у попередніх роботах, як отриманих під час виконання відповідного проекту;

агрегування чи доповнення даних - суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації;

деагрегування даних – публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію;

повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаний їх аналіз.

До самоплагіату не належать перевидання (стереотипні чи перероблені та/або доповнені) монографій, підручників, навчальних посібників, інших творів, що містять результати наукової, освітньої або творчої діяльності, у яких наведено інформацію про перевидання та /або посилання на перше видання.

Також самоплагіатом не є обмежене використання в нових монографіях, підручниках, навчальних посібниках фрагментів раніше опублікованих робіт автора, якщо в новій роботі наведено відповідну інформацію, а обсяг дублювання узгоджений із видавцем та замовниками видання.

3.3. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Фальсифікація може передбачати викривлення інформації про інструменти дослідження, матеріали чи процеси. Маніпулювання зображеннями чи поданням даних в інший спосіб, що спотворює дані або змушує занадто багато читати між рядками, також може вважатися фальсифікацією.

Фальсифікацією також є надання неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

3.4. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Найбільш поширеною формою списування є використання друкованих і електронних джерел інформації під час виконання письмових робіт.

Також до списування може бути зараховано:

- здавання або репрезентацію різними особами робіт з однаковим змістом, як результату власної навчальної діяльності;
- написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;
- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) під час виконання контрольних заходів з однаковими варіантами;
- отримання іншої несанкціонованої допомоги, під час виконання тих завдань, які передбачають самостійне виконання.

3.5. Обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Крім зазначених вище формами обману також є:

- імітація освітньої та наукової діяльності;
- неправдиве співавторство;
- приписування співавторства особам, які не брали кваліфікованої участі в дослідженні та підготовці публікації;
- не включення до співавторів осіб, які брали активну кваліфіковану участь у дослідженні та підготовці публікації, зокрема в постановці цілей та завдань роботи, формулюванні її висновків, розробці алгоритмів, аналізі результатів експериментів та розрахунків, написанні тексту тощо;
- свідоме викривлення посилань на джерела, свідоме викривлення інформації, що міститься у джерелах, на які зроблені посилання (у деяких випадках це може також бути академічним плагіатом);
- проходження процедур контролю та оцінювання результатів навчання підставними особами;
- продаж, поширення або публікація курсів лекцій, записів або іншої інформації, наданої НПП, а також використання їх для будь-яких комерційних цілей без письмового дозволу НПП;
- симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів;
- отримання копії екзаменаційних білетів, питань чи завдань раніше, ніж буде дозволено НПП;
- повторне подання здобувачами освіти письмових робіт, які вже подавалися, як звітність з інших дисциплін, без дозволу НПП;
- підробка підписів в офіційних документах;
- неправдиві повідомлення здобувачів вищої освіти про події, які вимагають припинення освітнього процесу, перенесення контрольних заходів (техногенні аварії, стихійні лиха, загроза вибуху тощо).

3.6. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

У випадках, визначених законодавством, хабарництво може утворювати склад кримінального злочину “неправомірна вигода”, передбаченого статтями 368, 368³, 369 Кримінального кодексу України.

3.7. Необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Це порушення охоплює будь-які випадки свідомого завищення або заниження оцінок НПП. Зокрема це може бути використання різних підходів і критеріїв під час оцінювання однотипних робіт різних здобувачів вищої освіти, навмисне створення нерівних умов для різних здобувачів.

Надання та/або отримання будь-яких необґрунтованих переваг в освітній, службовій (трудовій) діяльності здобувачам вищої освіти, НПП або працівниками Інституту, зокрема через родинні та інші неформальні зв’язки, застосування тиску на осіб, які ухвалюють відповідні рішення.

До необ’єктивного оцінювання також може бути зараховано використання незрозумілої здобувачам вищої освіти системи оцінювання.

4. Академічна відповідальність.

4.1. До основних видів академічної відповідальності НПП належать:
відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади.

4.2. До основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать:

повторне проходження оцінювання;

відрахування із закладу освіти;

позбавлення іменної (академічної) стипендії;

призначення додаткових контрольних заходів.

4.3. Контроль за дотриманням правил академічної доброчесності НПП та науковими працівником здійснює його безпосередній керівник (начальник відділення, кафедри, завідувач науково-дослідної лабораторії), начальник Інституту, його заступники, члени вченої ради.

У разі виявлення в роботі НПП ознак порушень правил академічної доброчесності керівник структурного підрозділу (інша особа за його дорученням) складає відповідний акт, який підписується трьома науковими або НПП та разом із заявою і матеріалами, які підтверджують факт недоброчесності особи передається на розгляд Комісії з дотримання етики та академічної доброчесності.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Комісією з питань етики та професійної діяльності.

4.4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час виконання завдань поточного та підсумкового контролю і атестації здобувача забезпечує НПП (екзаменаційна комісія).

4.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час виконання курсових робіт забезпечує НПП.

4.6. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час написання тез, наукових доповідей, наукових статей, забезпечує НПП.

4.7. У випадку порушень у статті, тезах виступу на конференції або іншому науковому заході, здобувача вищої освіти правил академічної доброчесності, НПП, члени екзаменаційної комісії складають відповідний акт, який підписується трьома НПП та разом із заявою і матеріалами, які підтверджують факт недоброчесності особи передається на розгляд Комісії з дотримання академічної доброчесності.

4.8. Кожен учасник освітнього процесу, стосовно якого порушено питання щодо недотримання норм і правил академічної доброчесності, має такі права:

ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

особисто надавати усні та письмові пояснення або відмовлятися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності.

5. Комісія з питань дотримання академічної доброчесності та етики.

5.1. З метою виконання норм цього Положення створюється Комісія з питань дотримання академічної доброчесності (далі – Комісія).

5.2. Комісія має право одержувати й розглядати інформацію (заяви, повідомлення) щодо недотримання норм і правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та надавати уповноваженим для ухвалення рішень особам Інституту пропозиції щодо застосування ними відповідних заходів притягнення винних осіб до академічної відповідальності.

5.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством у сфері освітньої діяльності, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, цим Положенням та іншими нормативними актами Інституту.

5.4. Склад Комісії затверджується наказом начальника Інституту строком на 3 роки.

До її складу входять заступник начальника інституту з навчальної та наукової роботи – начальник навчального відділення (голова), заступник начальника інституту з морально-психологічного забезпечення, начальник групи (заступник голови), завідувач навчально-методичного кабінету, уповноважений з антикорупційної діяльності, уповноважений з юридичного забезпечення, здобувачі вищої освіти, а також НПП. У наказі про затвердження складу Комісії з числа її членів призначається секретар.

5.5. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення, представляє її інтереси, виконує інші повноваження з питань організації та діяльності. За відсутності голови його обов'язки виконує заступник. Ведення протоколу засідання комісії та технічну підготовку матеріалів до їх розгляду здійснює секретар.

5.6. Організаційною формою роботи комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у визначені планом роботи терміни, та позачергові, що скликаються за необхідності для розгляду вирішення нагальних питань. Засідання Комісії проводиться за умови, коли в ньому беруть участь не менше ніж $\frac{2}{3}$ від загальної кількості її членів.

5.7. За результатами розглянутих на засіданні питань Комісія готує вмотивовані рішення щодо дотримання (порушення чи не порушення) норм цього Положення та визначає вид академічної відповідальності, що повинен бути застосований до винної особи. Рішення Комісії підписує її голова. Зазначені рішення подаються уповноваженим для прийняття рішень у межах

їх компетенції особам (залежно від виду академічної відповідальності) для подальшого вжиття відповідних заходів реагування.

У разі виявлення в діях суб'єктів академічної доброчесності ознак складу правопорушення (адміністративного чи кримінального) Комісія направляє заяву до компетентного органу для ухвалення рішення згідно із законодавством.

5.8. Комісія під час здійснення своєї діяльності:

проводить інформаційну роботу щодо популяризації принципів професійної етики та академічної доброчесності учасників освітнього процесу;

готує пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження етичних норм, норм і правил академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність;

може залучати до своєї роботи експертів із тієї чи іншої галузі, а також використовувати спеціалізовані програмно-технічні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм і правил академічної доброчесності в кожному конкретному випадку.

5.9. Рішення Комісії ухвалюються відкритим голосуванням. Рішення вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів Комісії.

5.10. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписують голова та секретар.

5.11. Будь-який учасник освітнього процесу може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, вносити пропозиції щодо вдосконалення її діяльності.

5.12. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки про можливість такого порушення, відповідно до Закону України "Про звернення громадян" може звертатися до Комісії із заявою на ім'я голови. У заяві зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи (навчання), посада, курс, група, особистий підпис).

Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі Комісією не розглядаються.

5.13. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення нею норм і правил академічної доброчесності.

6. Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

6.1. Апеляційна скарга подається на ім'я начальника Інституту в п'ятиденний строк після оголошення рішення Комісії.

6.2. Порядок подання апеляційної скарги на рішення Комісії:

6.2.1. Апеляційна скарга подається в письмовій формі на ім'я начальника через групу персоналу;
у скарзі необхідно зазначити:
прізвище, ім'я, по батькові;
контактні дані;
відомості щодо неправомірності дій Комісії з обґрунтуванням і відповідними запереченнями;
перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги.

6.2.2. Апеляційна скарга подається особою, яка оскаржує рішення, або представником такої особи. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника.

6.2.3. Розгляд апеляційної скарги:
апеляційну скаргу має бути розглянуто протягом десяти робочих днів від дня її подання;

розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, у присутності заявника та (або) його представника. Відсутність заявника та/або його представника, яких було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги;

рішення Комісії оформлюються у вигляді наказу, яке набуває чинності з моменту його ухвалення;

у рішенні мають бути викладені обґрунтування підстав його ухвалення. Копія рішення надсилається заявнику або його представнику.

6.3. Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності у судовому порядку може відбуватися відповідно до вимог чинного процесуального законодавства України.

7. Попередження порушень академічної доброчесності.

7.1. Для попередження недотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності в Інституті використовується такий комплекс профілактичних заходів:

інформування здобувачів освіти, НПП, наукових працівників щодо необхідності дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;

розповсюдження методичних матеріалів;

проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності Інституту, правильності написання наукових робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;

ознайомлення здобувачів вищої освіти, НПП із цим Положенням;

посилення контролю начальників кафедр, керівників курсових робіт, керівників стажувань (практик), членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації в разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

перевірка курсових робіт на предмет академічного плагіату.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення затверджується вченою радою Інституту і вводиться в дію наказом начальника Інституту.

8.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються вченою радою Інституту у тому ж порядку, що й саме Положення.

Заступник начальника інституту з навчальної та наукової роботи –
начальник навчального відділення
полковник

Олександр БАБАРИЦЬКИЙ